

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE VICEPRESIDÈNCIA DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

16358

Incoació de l'expedient de declaració com a bé d'interès cultural a favor del cap d'August Velat, localitzat a l'interior del casal de Can Pueyo, cal Marquès de Campofranco, carrer Can Pueyo 4, del terme municipal de Palma

A la reunió del dia 9 de setembre de 2014, la Comissió Insular de Patrimoni Històric, sobre l'expedient de referència va acordar, per unanimitat, el següent:

“

I. Incoar l'expedient de declaració com a bé d'interès cultural a favor del cap d'August Velat, localitzat a l'interior del Casal de Can Pueyo, cal marquès de Campofranco, carrer Can Pueyo núm. 4, del terme municipal de Palma, segons la descripció literal que figura descrita a l'informe tècnic de dia 25 d'agost de 2014, que s'adjunta i forma part integrant del present acord. La fitxa tècnica és la següent:

Denominació: Cap d'August Velat

Ubicació actual: Can Pueyo, Palma

Procedència: Pol·lèntia, Alcúdia, Mallorca

Cronologia: Finals s. I aC - inicis s. I dC

Material: marbre esculpit

Mides: 38,5 x 21 x 18 cm

Adscripció estilística: Època romana.

II. Tot això de conformitat amb els article 7 i següents de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears. A més a més, sense perjudici del tràmit d'audiència als interessats, inclòs l'Ajuntament afectat, previst a l'article 9 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, i en definitiva, de la resolució de l'expedient.

III. L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini màxim de vint mesos comptadors des de la data d'iniciació del procediment. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, llevat que ho demani el titular del bé, de conformitat amb l'article 10.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre PHIB.

IV. Notificar aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament de Palma, a l'Ajuntament d'Alcúdia i al Govern de les Illes Balears.

V. Publicar aquest acord d'incoació al Butlletí Oficial de les Illes Balears i al Butlletí Oficial de l'Estat i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural de Mallorca i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i a la vegada comuniqui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.”

El trasllat d'aquest acord es fa a reserva de l'aprovació de l'Acta.

Palma, 17 de setembre de 2014

La secretaria delegada de la Comissió Insular de Patrimoni Històric

Serafina Munar Gregorio

ANNEX I

(Es publica com annexe un extracte de l'informe tècnic de data 25 d'agost de 2014. L'informe íntegre al que fa referència l'apartat I de l'acord d'incoació, consta a l'expedient administratiu núm. 369/13. Aquest expedient es podrà consultar a les dependències del Servei de Patrimoni Històric (Plaça de l'Hospital, 4, Palma 07012) per aquells interessats en el procediment y que acreditin aquesta condició, d'acord

amb el que disposa l'art. 31 i ss. de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999 de 13 de gener).

ANNEX 1 INFORME TÈCNIC

1. INTRODUCCIÓ

El Cap d'August Velat procedent de la ciutat romana de Pol·lèntia és una de les peces més significatives del període romà que romanen a Mallorca. Des del segle XVIII es troba a l'interior del casal de Can Pueyo (Palma) com a part de les col·leccions dels Marquesos de Campofranco. La seva qualitat artística no té paral·lels cap altra escultura romana trobada a l'illa fins ara.

2. FITXA TÈCNICA

Denominació: Cap d'August Velat

Ubicació actual: Can Pueyo, Palma

Procedència: Pol·lèntia, Alcúdia, Mallorca

Cronologia: Finals s. I aC - inicis s. I dC

Material: marbre esculpit

Mides: 38,5 x 21 x 18 cm

Adscripció estilística: Època romana

3. MEMÒRIA HISTÒRICA I DESCRIPTIVA

Es tracta d'una peça de marbre blanc que representa l'emperador August amb un vel. El retrat inclou el cap, el coll i l'inici de les espatlles, i fou concebut probablement per ésser encaixat en una escultura de cos sencer.

Segons l'historiografia (Binimelis 1597, Dameto, Mut i Alemany, edició 1840), aquest cap fou trobat prop de la capella de l'oratori de Santa Anna d'Alcúdia en el segle XVI, i a finals del mateix segle era en poder de Ramon de Verí, oïdor de l'Audiència Real de Mallorca, que devia tenir una important col·lecció. Des de meitat del segle XVIII és en propietat dels marquesos de Campofranco, que des d'aleshores el conserven a la biblioteca de Can Pueyo, sobre un pedestal modern de marbre i amb una inscripció fruit de les primeres interpretacions de l'objecte, doncs durant un temps es pensà que el retrat representava el conqueridor romà de Mallorca, Quint Cecili Metel.

L'iconografia d'August Velat respon a una representació de l'emperador com a pontífex màxim. La bibliografia específica d'iconografia augustea situa la producció de retrats d'august amb aquesta caracterització a partir de les darreres dècades aC i relacionats majoritàriament amb basíliques. Segons Moreno, qui cita també Garriguet, aquesta és l'efígie imperial més antiga d'Hispania que es conserva, i situen la seva producció en tallers itàlics especialitzats.

A banda de la rellevància arqueològica i artística de la peça, aquesta té un valor afegit de representativitat, en haver desaparegut de l'illa, al llarg dels darrers segles, bona part de les peces corresponents a les balears romanes, algunes d'elles localitzades actualment a diferents museus de l'Estat i l'estranger, i d'altres en ubicació desconeguda.

4. DESCRIPCIÓ FÍSICA I ESTAT DE CONSERVACIÓ

El material utilitzat és un marbre blanc, de gra fi, amb taques vermelloses a diferents punts del front i de la cara, pròpies de la mateixa matèria utilitzada. A simple vista, no s'aprecien restes de policromia, tot i que caldria contrastar aquesta informació amb els estudis físics i analítics pertinents.

La tècnica predominant és la talla cisellada, encara que s'observa l'ús puntual d'instruments perforadors a la pinça del serrell i l'interior de les orelles. La part posterior, especialment el coll, presenta un acabat picat, molt més bast que la cara anterior, fet que fa pensar que aquesta part quedava oculta quan s'encaixava el cap al cos de l'escultura (Moreno Pérez, 2013: 220).

L'estat de conservació del bé en general és força bo, tot i que presenta una fractura al nas, que gairebé està mutilat del tot, i d'altres fractures

menors al coll, llavi superior i cella. Així mateix s'observen abrasions a diferents punts del coll, cabells i vel.

Desconexem si l'escultura ha estat objecte d'alguna intervenció anterior però sí que s'ha pogut constatar un canvi en la peanya. En algun moment del segle XX es va eliminar la base que anivellava el coll, possiblement feta de guix o un material semblant, així com el suport de fusta sobre el que es recolzava el cap (fotografia 1). Aquest sistema fou substituït per una peanya de pedra on el cap s'encasta mitjançant una mena de pern o ànima (fotografies 2 i 4).

Tant la peanya de fusta que dona estabilitat a la peça com la que l'eleva des del terra són de creació moderna.

5. PRINCIPALS MESURES DE PROTECCIÓ DEL BÉ

El bé s'haurà d'ubicar en un espai amb condicions adequades per a la seva correcta conservació. Caldrà aïllar-lo del terra, murs i altres possibles focus d'humitats. S'haurà de mantenir lliure de pols, amb neteges suaus i en sec, evitant neteges agressives, especialment aquelles a base de productes àcids.

S'haurà de comunicar a l'administració competent en matèria de patrimoni històric qualsevol acte jurídic i tècnic que pugui afectar a l'obra que ara es proposa la seva declaració.

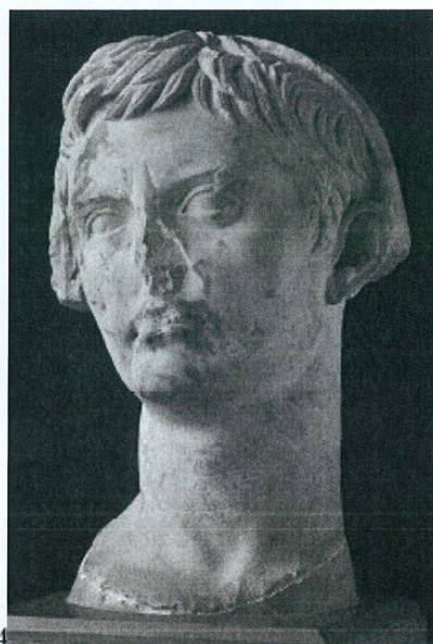
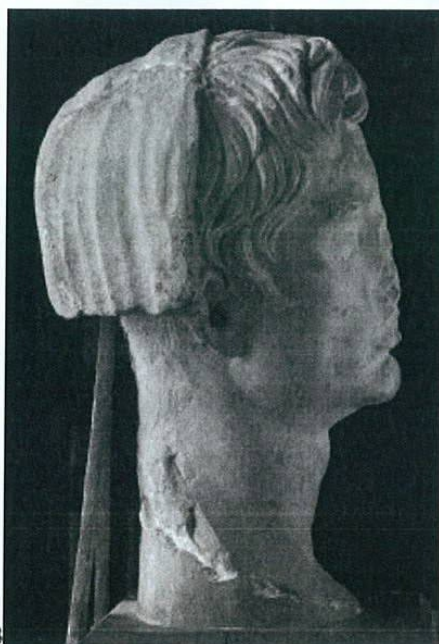
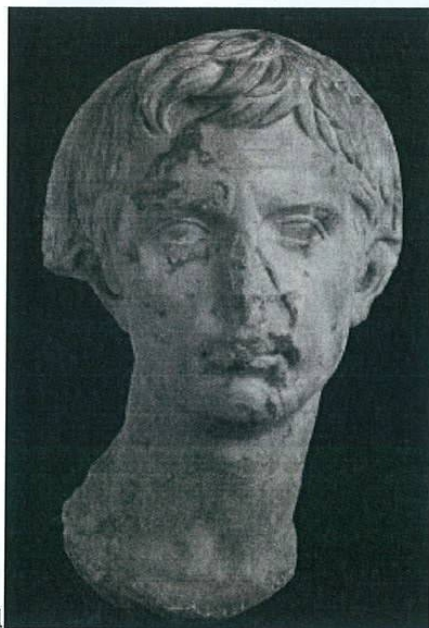
Qualsevol intervenció de conservació o restauració haurà d'anar precedida pel lliurament del projecte corresponent signat per tècnic competent a fi de tramitar la seva autorització prèvia per part de la CIPH.

En tot cas, s'haurà d'estar al que assenyala la llei 12/98, del patrimoni històric de les Illes Balears, especialment en el seus articles 3 (col·laboració dels particulars), 22 (protecció general dels béns del patrimoni històric), 26 (deure de conservació), 27 (incompliment del deure de conservació), 28 (reparació de danys), 44 (Règim general dels béns mobles), 47 (conservació).

6. CONCLUSIONS

Per la significació de la peça en el context cronològic de l'època romana a les Illes Balears, en aplicació de la llei 12/98, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, es proposa la declaració del Cap d'August Velat, actualment localitzat a l'interior del casal de Can Pueyo, cal marquès de Campofranco, carrer Can Pueyo 4, Palma, com a Bé d'Interès Cultural.

**Consell de
Mallorca**■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports**7. IMATGES**

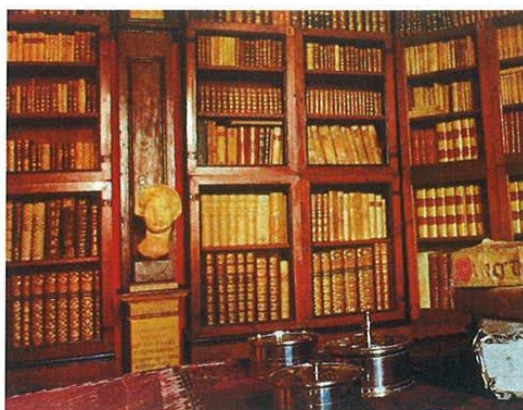
1. Imatge extreta de: MORENO PÉREZ, A.S. *Contextualización de la escultura en la ciudad romana de Pollentia (Mallorca)*, Tesis doctoral, Universidad de Granada, Departamento de Prehistoria y Arqueología, lám. 1
Plaça de l'Hospital, 4
07012 Palma de Mallorca
T. 971 219 500 F. 971 219 635
www.conselldemallorca.net

Consell de
Mallorca

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

4. La peça en el context de la biblioteca de Can Pueyo
(MURRAY, D.; PASCUAL, A. *La Casa y el Tiempo...*)

Plaça de l'Hospital, 4
07012 Palma de Mallorca
T. 971 219 500 F. 971 219 635
www.conselldemallorca.net

